

Sygn. akt VI U 1811/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2018 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – st. sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2018 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: J. H.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 13 sierpnia 2018 r., znak: (...)

w sprawie: J. H.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu J. H. prawo do zwiększenia wysokości emerytury o ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy od dnia (...) (...) r.

Na oryginale właściwy podpis

VIU 1811/18

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił J. H. prawa do wypłaty ekwiwalentu za deputat węglowy.

W odwołaniu od tej decyzji ubezpieczony wniósł o jej zmianę i przyznanie mu prawa do wypłaty ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy, jako byłemu pracownikowi kolejowemu, powołując się na fakt, że przepracował w (...) 17 lat, 6 miesięcy i 13 dni.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych domagał się oddalenia odwołania podnosząc, że ekwiwalent za deputat węglowy przysługuje jedynie tym pracownikom kolejowym, którzy przed przejściem na rentę lub emeryturę byli zatrudnieni na kolei. Tymczasem ubezpieczony bezpośrednio przed przyznaniem mu prawa do emerytury nie był zatrudniony na kolei, a zatem prawa do ekwiwalentu za deputat węglowy nie nabył.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Ubezpieczony J. H. w okresie od dnia 1.06.1974 r. do 30.06.1992r. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Zakładach (...) w B. . Okres ten objęty został zaświadczeniem wystawionym

przez pracodawcę potwierdzającym pracę w szczególnych warunkach. W okresie zatrudnienia ubezpieczony pobierał ekwiwalent za deputat węglowy.

Natomiast w okresie od 1.10.1992 r. ubezpieczony był osobą współpracującą z osobą prowadzącą działalność gospodarczą a następnie od 1.01.1997 r. prowadził działalność gospodarczą i od 1.11.1999 r. ponownie był osobą współpracującą z osobą prowadzącą działalność gospodarczą.

dowód: okoliczności bezsporne i dokumenty w aktach rentowych

W dniu 16.07. 2018 r. ubezpieczony, urodzony (...) złożył wniosek o emeryturę na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wraz z rekompensatą i ekwiwalentem węglowym. Decyzją z dnia 13.08. 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał ubezpieczonemu od dnia (...)r. prawo emerytury wraz z rekompensatą. Do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego organ rentowy przyjął wynagrodzenie wnioskodawcy z 10 lat kalendarzowych, tj. z lat 1980-1989 czyli z okresu zatrudnienia na kolei, które zaliczył jako okres składkowy.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Stan faktyczny, bezsporny między stronami Sąd ustalił na podstawie dokumentów w aktach rentowych ubezpieczonego, których prawdziwości strony nie kwestionowały.

W tak ustalonym i bezspornym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 74 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego byłemu pracownikowi kolejowemu, pobierającemu emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, przyznana na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin lub przepisów ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych albo przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a także członkom rodziny tego pracownika, pobierającym po nim rentę rodzinną przyznana na podstawie wymienionych przepisów, przysługuje prawo do deputatu węglowego w ilości 1800 kg węgla kamiennego rocznie, w formie ekwiwalentu pieniężnego. Zgodnie zaś z art. 74 ust. 10 i 11 ustawy z 8 września 2000 r. emeryci i renciści nabywają prawo do ekwiwalentu pieniężnego z dniem przyznania emerytury lub renty. Prawo do pobierania ekwiwalentu pieniężnego ustaje lub ulega zawieszeniu wraz z ustaniem prawa do emerytury lub renty.

W świetle przywołanych regulacji prawo do deputatu węglowego przysługuje pracownikom pracującym na kolei. Przysługuje ono również byłym pracownikom kolejowym, którzy na podstawie właśnie tego zatrudnienia nabyli emeryturę lub rentę. Dla nabycia prawa do deputatu węglowego decydujące znaczenie ma ustalenie, czy wnioskodawcy przysługiwało prawo do deputatu węglowego w okresie zatrudnienia na kolei oraz czy nabycie prawa do emerytury nastąpiło w oparciu o zatrudnienie wykonywane na kolei.

Bezspornym jest w sprawie jest, ubezpieczony był zatrudniony na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, w okresie od dnia 1.06.1974 r. do 30.06. 1992r. w (...) Zakładach (...) w B. a okres jego pracy zaliczony został do zatrudnienia na kolei, jako praca w szczególnych warunkach. Odwołujący się w latach, w których pozostawał w zatrudnieniu na kolei pobierał deputat węglowy.

Prawo do ekwiwalentu za deputat węglowy jest uprawnieniem o charakterze wyjątkowym o ustawowej podstawie, świadczenie to wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych z dotacji celowej z budżetu państwa. W swych początkach było to prawo pracownika kolejowego do bezpłatnego przydziału węgla, co skutkowało zrównoważeniem jego utraty kwotą pieniężną (parytet towaru i pieniądza). Przydzielanie węgla pracownikom i rencistom lub emerytom (...) stanowiło przywilej, mający łagodzić trudności w nabywaniu węgla na wolnym rynku, należny oprócz i niezależnie od wynagrodzenia za pracę oraz od emerytury i renty. Stanowiło także swego rodzaju tradycję wywodzącą się z tego, że węgiel składowany był na terenach kolejowych. Z tych przyczyn deputat węglowy ustanowiony został jako bezpłatny

przydział węgla, co realizowało cel wyposażenia pracowników w dobro reglamentowane także po ich przejściu na emeryturę lub rentę, spełniane w pieniądzu tylko wówczas, gdy przydział węgla był zbędny (por. uchwałę siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2000 r., III ZP 9/00, OSNAP 2000 Nr 24, poz. 902).

Dyspozycją art.74 cytowanej ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego ustawodawca określił krąg podmiotów, którym przysługuje prawo do deputatu węglowego, tj. byłym pracownikom kolejowym pobierającym rentę lub emeryturę (lub członkom ich rodzin), którzy prawo do renty lub emerytury uzyskali na podstawie jednego z trzech wymienionych aktów prawnych, a ponadto w okresie zatrudnienia na kolei mieli prawo do deputatu węglowego.

Organ rentowy twierdził, że skoro ostatnim zatrudnieniem ubezpieczonego przed przyznaniem emerytury nie była praca na kolei, to nie nabył on prawa do deputatu węglowego. Ze stanowiskiem tym zgodzić się nie można. Przede wszystkim wymóg taki nie wynika z przepisu art. 74 ust. 1 ustawy. Gdyby zaś wolą ustawodawcy było ograniczenie przedmiotowego prawa jedynie do kategorii osób zatrudnionych na kolei bezpośrednio przed przejściem na świadczenie rentowe, to dałby temu wyraz umieszczając stosowny zapis w art. 74 ustawy. Stylistyka przepisu skłania do wniosku, że ustawodawca położył nacisk na silny związek tego świadczenia ze stosunkiem pracy, gdyż nie użył określenia "emerytowi" lub "renciście", tylko "byłemu pracownikowi kolejowemu". Ekwiwalent za deputat węglowy jest niewątpliwie świadczeniem wywodzącym się ze stosunku pracy na kolei i ten aspekt oraz literalne brzmienie przepisu należy mieć na względzie w procesie wykładni i subsumcji. Zdaniem Sądu Apelacyjnego w Łodzi wyrażonym w wyroku z dnia 17.02.2015r. III AUa 661/14 LEX nr 1680024, OSAŁ 2015/1/3 ustawa nie wymaga, aby praca na kolei była ostatnim zatrudnieniem przed nabyciem prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Pogląd ten odnosi się do nabycia prawa do emerytury.

Sąd Okręgowy podziela powyższy pogląd, stwierdzając za Sądem Apelacyjnym w Łodzi, że ust. 1 i ust. 4 art. 74 ustawy z dnia 8 września 2000 r. należy odczytywać łącznie w ten sposób, że prawo do deputatu węglowego przysługuje byłym pracownikom kolejowym, którzy na podstawie właśnie tego zatrudnienia uzyskali emeryturę lub rentę, (podobnie Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 7 marca 2012 r., III AUa 1699/11, Legalis nr 733836). Innymi słowy, przepis art. 74 ustawy z dnia 8 września 2000 r. nie odnosi się jedynie do byłych pracowników ostatnio zatrudnionych na kolei, ale do wszystkich byłych pracowników kolejowych, którzy jako emeryci lub renciści uzyskali to uprawnienie w oparciu o zatrudnienie na kolei, a nie o inne zatrudnienie.

Jak wynika z niespornego stanu faktycznego ubezpieczony był zatrudniony na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, w okresie od dnia 1.06.1974 r. do 30.06.1992r. w (...) Zakładach (...) w B., okres jego pracy zaliczony został do zatrudnienia na kolei jako praca w szczególnych warunkach a do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego organ rentowy przyjął wynagrodzenie wnioskodawcy z 10 lat kalendarzowych, tj. z lat 1980-1989 czyli z okresu zatrudnienia na kolei, które zaliczył jako okres składkowy.

Podstawa wymiaru świadczenia emerytalnego ubezpieczonego ustalona została więc ze spornego okresu zatrudnienia na kolei. W tych okolicznościach w pełni uprawnione jest stanowisko ubezpieczonego, że nabył on prawo do ekwiwalentu za deputat węglowy.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku, przyznając ubezpieczonemu prawo do ekwiwalentu węglowego od dnia nabycia prawa do emerytury.

SSO Ewa Milczarek
